

สิทธิมนุษยชนและประเทศไทย
(in the National/International Setting):
part 1 *2026

ศาสตราจารย์กิตติคุณ วิฑิต มั่นตาภรณ์
ศาสตราจารย์พิเศษ คณะนิติศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Global situation

- Multilateralism under great strain
- Warfare - Hormuz...
- Human Rights/shrinking civic space
- Democracy....and non-democracies
- Sustainable development....but sustainable developments goals 2015-30 will not be met

- Environmental Protection...but major climate change/global warming, pollution, loss of biodiversity
- Responsible technologies...but will AI harm us ?
- Poly-crisis....or Poly-opportunity ?

- Opportunity to Reposition
- Thailand still committed to multilateralism.....complicated by border conflict....
- Human Rights standards/mechanisms are part of multilateralism: we sit in the UN Human Rights Council

สิทธิมนุษยชน...

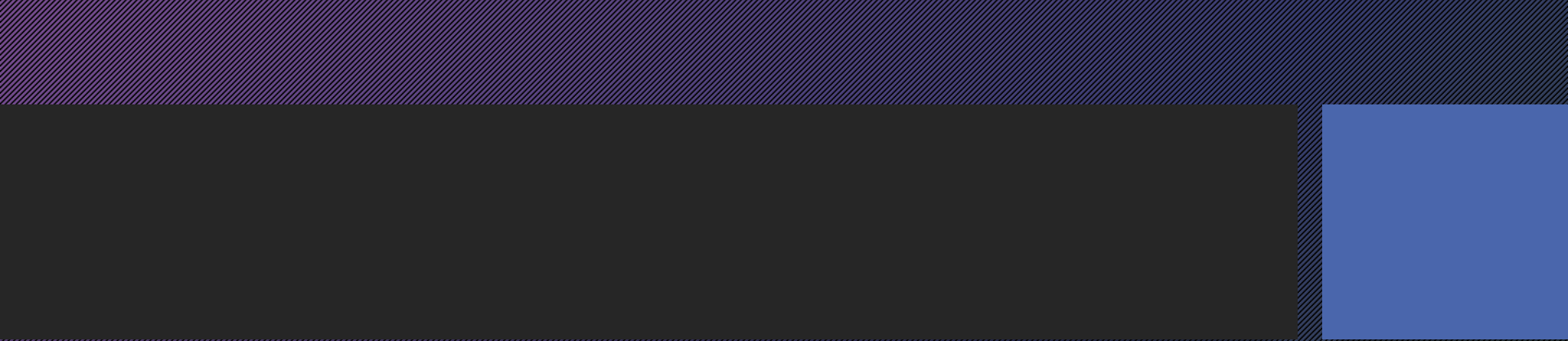
- Rights... สิทธิ
- Human Rights... สิทธิมนุษยชน claims vs the State
- Rights and Duties

พันธกรณีของรัฐ (State's obligations)

- หน้าที่ในการให้ความเคารพ (obligation to RESPECT)
- หน้าที่ในการให้ความคุ้มครอง (obligation to PROTECT)
- หน้าที่ในการเพิ่มพูน (obligation to FULLFIL)

Thai concept ? ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

- Human dignity section 4 of Thai Constitution
- Worth, value of humans
- Basis of human rights ?
- Same as/synonym for human rights ?

-
- International: UN Charter, Universal Declaration of Human Rights....1948
 - Basis of human rights

แนวคิดในเรื่องสิทธิมนุษยชน

- **Universality** หลักสากล
- **Indivisibility** ไม่แบ่งแยกระหว่างสิทธิ (ทางพลเรือน การเมือง เศรษฐกิจ สังคม/วัฒนธรรม)
- **Inalienability** ขจัดสิทธิ/เบียดถอนไม่ได้
- **Interconnected/Intersection** เชื่อมโยงกัน

ความสับสน

- ปัจเจกชน VS รัฐ
- ชุมชน VS รัฐ
- ชุมชน VS ปัจเจกชน
- ชุมชน VS ชุมชน
- ปัจเจก VS ปัจเจก

- สิทธิเด็ดขาด Absolute/non-derogable rights - e.g. no extra-judicial executions, no slavery, no torture, no enforced disappearance
- สิทธิที่ถูกจำกัดได้ Rights which can be constrained/derogable by national security, e.g. freedom of expression, peaceful association and assembly

- Limits on the limits:
- ความชอบด้วยกฎหมาย **Legality**
- ความจำเป็น/ความได้สัดส่วน **Necessity/Proportionality**
- ความชอบธรรม **Legitimacy**

กฎหมาย: กฎหมายระหว่างประเทศ และกฎหมายภายในประเทศ

- Apply good laws
- Desist from applying bad laws
- Ultimately reform bad laws
- National laws should comply with international law, e.g. the human rights treaties to which Thailand is a party

สิทธิในต้นตอของกฎหมายระหว่างประเทศ

1. ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948: born in dignity
2. มนุษย์เท่าเทียมทั้งศักดิ์ศรีและสิทธิ
3. บุคคลมีสิทธิโดยไม่จำแนกตามแตกต่างในเรื่องใดๆ เช่น เชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความเห็นทางการเมือง หรือทางอื่นใด ...
4. บุคคลมีสิทธิในการดำรงชีวิต
5. บุคคลมีสิทธิไม่เป็นทาส
6. บุคคลมีสิทธิไม่ถูกทรมาน หรือถูกปฏิบัติโหดร้าย

สิทธิในต้นตอของกฎหมายระหว่างประเทศ

7. บุคคลมีสิทธิที่ได้รับการรองรับว่าเป็นบุคคลในกฎหมาย
8. บุคคลมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน
9. บุคคลมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาอย่างได้ผลจากศาล
10. บุคคลจะถูกรังแกหรือกักขังโดยพลการมิได้
11. บุคคลจะได้รับการพิจารณาอย่างเป็นธรรมโดยศาลซึ่งเป็นอิสระและไร้อคติ
 1. บุคคลมีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาอย่างเป็นธรรม
 2. บุคคลมีสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานว่าบริสุทธิ์จนกว่าเป็นอย่างอื่น
 3. ไม่ให้มีกฎหมายอาญาย้อนหลัง

สิทธิในต้นตอของกฎหมายระหว่างประเทศ

12. สิทธิในความเป็นส่วนตัว
13. สิทธิในการเคลื่อนย้าย
14. สิทธิที่จะแสวงหาและพักพิงในประเทศอื่น
15. สิทธิในการถือสัญชาติ
16. สิทธิที่จะสมรส
17. สิทธิที่จะเป็นเจ้าของทรัพย์สินและจะถูกยึดทรัพย์สินโดยพลการมิได้
18. สิทธิในความคิดมโนธรรมและศาสนา
19. สิทธิในความเห็นและการแสดงออก

สิทธิในต้นตอของกฎหมายระหว่างประเทศ

20. สิทธิในการชุมนุมและสมาคมโดยสงบ
21. สิทธิที่จะร่วมในรัฐบาลแห่งประเทศของตน
22. สิทธิในความมั่นคงทางสังคม และที่จะได้รับผลแห่งสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
23. สิทธิที่จะทำงาน ที่จะเลือกงานอย่างเสรี
24. สิทธิในการพักผ่อนและเวลาว่าง
25. สิทธิในมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอสำหรับสุขภาพ และความกินอยู่ดี

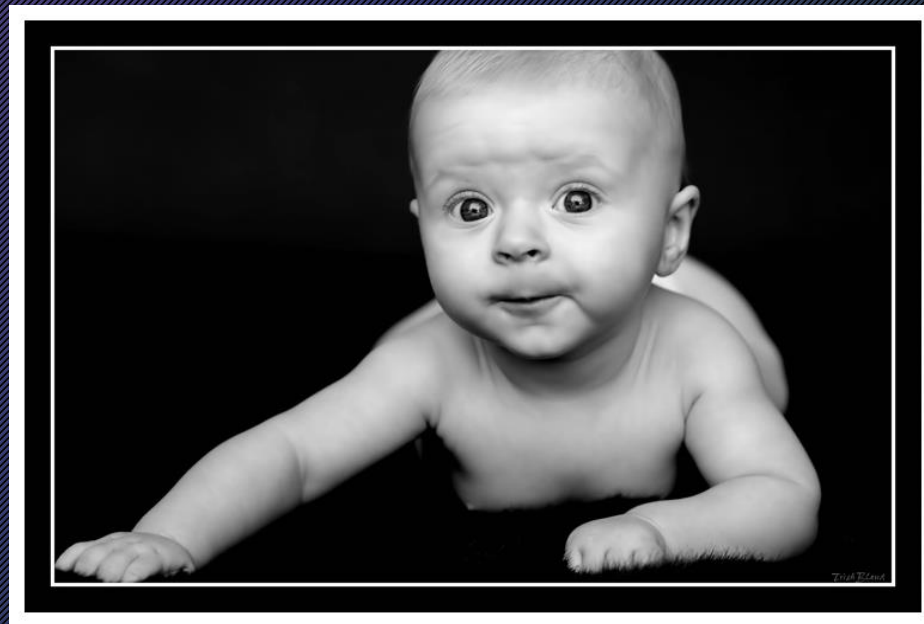
สิทธิในต้นตอของกฎหมายระหว่างประเทศ

26. สิทธิในการศึกษาโดยไม่คิดมูลค่าอย่างน้อยที่สุดในชั้นประถม และขั้นพื้นฐาน
27. สิทธิในวัฒนธรรม
28. สิทธิได้รับประโยชน์จากระเบียบทางสังคม
29. หน้าที่ในการใช้สิทธิ และเสรีภาพ บุคคลต้องอยู่ภายใต้เพียงเช่นที่จำกัดโดยกำหนดแห่งกฎหมายเฉพาะ เพื่อความมุ่งประสงค์ให้ได้มาซึ่งการยอมรับ และการเคารพโดยชอบในสิทธิ เสรีภาพของผู้อื่น และเพื่อให้สอดคล้องกับข้อกำหนดอันยุติธรรมของศีลธรรม ความสงบเรียบร้อยของประชาชาติและสวัสดิการโดยทั่วไปในสังคมประชาธิปไตย
30. ต้องไม่มุ่งทำลายสิทธิเสรีภาพ

ความสัมพันธ์กับรัฐธรรมนูญและกฎหมายไทย

- 1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ = สิทธิมนุษยชน

2. พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ 2542

- มาตรา 3

“สิทธิมนุษยชน” หมายความว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลที่ได้รับการรับรองหรือคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือตามกฎหมายไทย หรือตามสนธิสัญญาที่ประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม

Now new law for the Commission

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560 20th

- Referendum 2559
- Part 1 General
- Part 3 Rights and Freedoms of the Thai people
- Part 4 Duties of the Thai People
- Part 5 Duties of the State

- section 4: human dignity, rights, freedoms and equality of persons
- Part 3: section 25: have rights even if not stated in the Constitution but if against national security
- Section 26: limitations on rights not to conflict with
1) rule of law 2) proportionality 3) human dignity 4) necessity

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560

- มาตรา ๔ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล
ย่อมได้รับความคุ้มครอง ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตาม
รัฐธรรมนูญเสมอกัน

- หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย

- มาตรา ๒๕ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจากที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะ ในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิ และเสรีภาพที่จะทำเช่นนั้นได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ตราบเท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพ เช่นว่านั้นไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น...

- มาตรา ๒๖ การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าว ต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิ และเสรีภาพไว้ด้วย กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใด กรณีหนึ่ง หรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง...

- มาตรา ๒๗ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครอง ตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน....

- Part 3: section 27: equality and non discrimination
 - Section 28: right to life and physical integrity and v torture, no arrest without judicial warrant
- Section 29: innocent till proven guilty

ความสัมพันธ์กับกฎหมายระหว่างประเทศ / มาตรฐานสากล

- สนธิสัญญาที่ไทยเป็นภาคีที่ไทยจะต้องปรับปรุงกฎหมายและการปฏิบัติภายในให้ดีขึ้น
- คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่ง UN/Human Rights Council และ Universal Periodic Review

Treaties to which Thailand is party!*

- Covenant on Civil and Political Rights*
- Covenant on Economic, Social and Cultural Rights*
- Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination*
- Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women*
- Convention on the Rights of the Child*

- Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment*
- Convention on Rights of Persons with Disabilities*

- International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families
- International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance (ratified 2024)*

- กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง
- กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
- अनुสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ
- अनुสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก
- अनुสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ

- अनुสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมาน และการกระทำอื่นๆ ที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี
- अनुสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ
- अनुสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ
- अनुสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานและสมาชิกในครอบครัว

ICCPR

- กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง 1966 Covenant on Civil and Political Rights

สนธิสัญญาสิทธิมนุษยชนผลของการเป็นภาคี/สมาชิก

- หากเป็นภาคี ต้องปฏิรูปกฎหมาย+นโยบายและการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล
- ถูกตรวจตราโดยกรรมการของ **UN** โดยต้องส่งรายงานแห่งชาติเป็นครั้งเป็นคราว+ ควรปฏิบัติตามคำแนะนำของกรรมการ (เช่นปฏิรูปกฎหมายภายในอีก)

Social Pressure

- Articles
- 1 self determination
- 2 non discrimination
- 3 equality - men, women
- 4 public emergencies, derogation
- 5 non destruction of rights under Covenant

- 6 life
- 7 v torture etc
- 8 v slavery
- 9 liberty of person
- 10 treat persons deprived of liberty with humanity
- 11 no imprisonment for contract breach

- 12 liberty movement
- 13 no arbitrary expulsion of alien
- 14 innocent till proven guilty, right to be informed of charges
- 15 non retroactive penal law
- 16 recognition as person before law
- 17 privacy

- 18 freedom of thought , religion etc
- 19 freedom of expression
- 20 v propaganda for war
- 21 peaceful assembly, 22 association
- 23 family, marry
- 24 child protection, birth regis, nationality

- 25 take part in public affairs
- 26 equality before the law
- 27 ethnic, relig or linguistic minorities right to culture, relig, lang
- 2 Protocols: communications, v death penalty

ข้อ 4

- 1. ในภาวะฉุกเฉินสาธารณะซึ่งคุกคามความอยู่รอดของชาติ และได้มีการประกาศภาวะนั้นอย่างเป็นทางการแล้ว รัฐภาคีแห่งกติกานี้อาจใช้มาตรการที่เป็นการเลียงพันธุกรรมของตนภายใต้กติกานี้ได้เพียงเท่าที่จำเป็นตามความฉุกเฉินของสถานการณ์ ทั้งนี้ มาตรการเช่นนั้นจะต้องไม่ขัดแย้งกับพันธุกรรมอื่นๆของตนภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ และไม่เป็นการเลือกปฏิบัติเพียงเหตุแห่งเชื้อชาติ ผิว เพศ ภาษา ศาสนา หรือเผ่าพันธุ์ทางสังคม

2. การเลียงพันธกรณีตามข้อ 6 ข้อ7 ข้อ8 (วรรค1 และ2) ข้อ11 ข้อ15 ข้อ16 และข้อ18 ไม่อาจทำได้ภายใต้บทบัญญัติของข้อนี้
3. รัฐภาคีใดแห่งกติกานี้ที่ใช้สิทธิเลียงดังกล่าวต้องแจ้งรัฐภาคีอื่นแห่งกติกานี้โดยทันที เพื่อให้ทราบถึงบทบัญญัติซึ่งตนได้เลียง และเหตุผลแห่งการเลียงดังกล่าว โดยให้เลขาธิการสหประชาชาติเป็นสื่อกลาง ให้มีการแจ้งโดยผ่านสื่อเดิม ในวันที่รัฐนั้นยุติการเลียงดังกล่าว

ข้อจำกัด?

ข้อ 4 : จำกัดสิทธิได้หากภาวการณ์ฉุกเฉินดังที่ได้ประกาศอย่างเป็นทางการ แต่เท่าที่จำเป็น และภายใต้เงื่อนไขว่า มาตรการเช่นนั้นไม่ขัดแย้งต่อพันธกรณีอื่นๆ ของตน ภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ

ห้ามจำกัด(สิทธิเด็ดขาด ?)

ข้อ 6. สิทธิในการดำรงชีวิต ข้อ 7. ห้ามทรมาน

ข้อ 8. (1)x(2) ห้ามทาส/ภาวะจำยอม ข้อ 11. ห้ามจำคุกเฉพาะหนี้

ข้อ 15. ห้ามกฎหมายอาญาย้อนหลัง ข้อ 16. ให้ถือว่าเป็นบุคคลตามกฎหมาย

ข้อ 18. เสรีภาพในความคิด มโนธรรม แต่การแสดงออกอาจถูกจำกัดได้ (ศาสนา)

Human Rights Committee Recommendations to Thailand: first country report

- Southern problem/state of emergency
- V leg chains
- Pro quick access to courts
- Protection of asylum seekers

สิทธิมนุษยชน และสถานการณ์ฉุกเฉิน

- กฎหมาย 5 กลุ่มที่เกี่ยวข้อง
 - กฎหมายอาญา เช่น มาตรา 135 ว่าด้วยการก่อการร้าย
 - พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก 2457: กักตัวได้ 7 วัน
 - พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน 2548
 - จำกัดสิทธิในการสื่อสาร และรวมกลุ่ม
 - กักตัวได้คราวละ 7 วัน โดยมีหมายศาล และต่อได้ถึง 30 วัน โดยไม่มีการพิจารณาคดีในศาล

- ห้ามฟ้องร้องในศาลปกครอง ยกเว้นเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติตามหน้าที่จากความรับผิดชอบ แต่บุคคลที่ได้รับ ความเสียหายร้องขอค่าสินไหมได้
- ตามมาตรา **12** เจ้าหน้าที่ที่มีสิทธิในการควบคุมตัว ในสถานที่ใดก็ได้ นอกจากเรือนจำ และสถานที่ ควบคุมตัวของราชการ
- ต่อทุก **3** เดือน หลายครั้งแล้ว

- พระราชบัญญัติรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร
 - จำกัดสิทธิ เสรีภาพได้ เช่น การคมนาคมและการรวมกลุ่ม
 - ตั้งกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ขึ้นโดยตรงต่อนายก โดยมีฝ่ายทหารเป็นหลัก
 - สามารถส่งตัวผู้ต้องหาไปยังค่ายฝึกอบรมได้ โดยมีคำสั่งศาลและต้องได้รับความยินยอมจากผู้ต้องหา โดยเข้าฝึกไม่เกิน 6 เดือน
 - ห้ามนำเจ้าหน้าที่ขึ้นศาลปกครอง แต่สามารถใช้สิทธิในศาลยุติธรรมได้

- กฎหมายอื่นๆ เช่น
 - มาตรา **112** ป.อ. ว่าด้วย การหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ, **116 sedition**
 - พรบ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ **2550 and after**
 - **Orders under section 44 after the coup**
 - ดุลยภาพ ?

Balance between rights and national security

- Legality
 - Necessity / Proportionality
 - Legitimacy
-
- If the State wishes to limit human rights, the limits are subjected to those criteria.

- Article 19 ICCPR:
- ข้อ ๑๙ ๑. บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะมีความคิดเห็นโดยปราศจากการแทรกแซง
- ๒. บุคคลทุกคนมีสิทธิในเสรีภาพแห่งการแสดงออก
- ๓. limitations...(ก) การเคารพในสิทธิหรือชื่อเสียงของบุคคลอื่น (ข) การรักษาความมั่นคงของชาติหรือความสงบเรียบร้อย หรือการสาธารณสุข หรือศีลธรรมของประชาชน

- 2017 Second Report and Recommendations
HRC

- Good developments:
 - Gender equality Act 2015
 - Justice Fund Act 2015
 - Third National Human Rights Action Plan 2014-8
 - Member of Treaties: CAT, CRPD
 - Member of Protocols: CRC III, CRPD

- Constitutional and legal framework: Orders of National Council for Peace and Order, e.g. section 44, 47, 48
- Downgrade of National Human Rights Commission: grade B

-
-
- On non discrimination, more needed on :
LGBTI, indigenous and stateless, and migrants
 - Violence against women - against settlement
by parties without prosecution

- Death penalty
- Not adequate protection against torture and enforced disappearances
- Need to amend Emergency Laws, e.g. Emergency Decree and Order 3/2015
- Trafficking and forced labour

- Rights of aliens - need to avoid detention, especially of children
- Right of fair trial and military courts:
 - use of military courts should be exceptional
 - need compliance with Article 14 ICCPR and General Comment 32(2007)

should transfer cases to civilian courts

- need appeal to civilian courts

- Overcrowded Detention

- Freedom of expression:
 - need compliance with Article 19(3) and General Comment 34 (2011)
 - Criminal defamation, use of computer crimes Act, Lese Majeste, sedition

- Peaceful assembly
 - need to avoid constraints not complying with Article 4 of the ICCPR
 - need to refrain from “imposing detention on individuals...who do not present a serious risk to national security or public safety”

Recent concerns

- Prosecution of some 280 children under emergency decree and section 112

Why not use Child Protection Act ?

- Anti-torture law applies from beginning of 2023, despite government decree to delay application of parts till Sep 23. Constitutional Court overruled latter.
- Political Party related cases 2024

Thai laws: per the UN Convention against Torture

- นิยาม CAT

“1. เพื่อความมุ่งประสงค์ของอนุสัญญานี้ คำว่า “การทรมาน” หมายถึง การกระทำใดก็ตามโดยเจตนาที่ทำให้เกิดความเจ็บปวดหรือความทุกข์ทรมานอย่างสาหัส ไม่ว่าจะทางกายหรือทางจิตใจต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เพื่อความมุ่งประสงค์ที่จะได้มาซึ่งข้อสนเทศหรือคำสารภาพจากบุคคลนั้นหรือบุคคลที่สาม การลงโทษบุคคลนั้น สำหรับการกระทำซึ่งบุคคลนั้นหรือบุคคลที่สามกระทำหรือถูกสงสัยได้ว่ากระทำ หรือเป็นการข่มขู่ให้กลัว หรือเป็นการบังคับขู่เข็ญบุคคลนั้นหรือบุคคลที่สาม หรือเพราะเหตุผลใดๆ บนพื้นฐานของการเลือกปฏิบัติไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบใด เมื่อความเจ็บปวดหรือความทุกข์ทรมานนั้นกระทำโดยหรือด้วยการยุยง หรือโดยความยินยอม หรือรู้เห็นเป็นใจของเจ้าพนักงานของรัฐ หรือของบุคคลอื่นซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งทางการ ทั้งนี้ไม่รวมถึงความเจ็บปวด หรือความทุกข์ทรมานที่เกิดจาก หรืออันเป็นผลปกติจาก หรืออันสืบเนื่องมาจากการลงโทษที่ปวงที่ชอบด้วยกฎหมาย”

เนื้อหา articles

- 1. คำนิยาม “การทรมาน” - ทรมานอย่างสาหัส ไม่ว่าจะทางกายหรือทางจิตใจสภาวะ; ลงโทษ; ข่มขู่; เลือกปฏิบัติ
- - เจ้าพนักงานของรัฐ หรือของบุคคลอื่นซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งทางการ
- 2. มาตรการป้องกันการทรมานและไม่มีพฤติการณ์พิเศษโดยยกขึ้นเป็นข้ออ้างสำหรับการทรมานได้
- 3. หลักห้ามส่งบุคคลกลับ (NON-REFOULEMENT)
- 4. การกำหนดให้การทรมานเป็นความผิดทางอาญา และมีบทลงโทษที่เหมาะสม
- 5. เขตอำนาจรัฐเหนือความผิดทรมาน / เขตอำนาจสากลเหนือความผิดการทรมาน
- 6. need for immediate inquiry re allegation
- 7. duty to prosecute, if not extradite

- 8: การส่งผู้ร้ายข้ามแดน
- 9: การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างรัฐภาคี
- 10: education
- 11. systematic review of interrogation rules
- 12. prompt and impartial investigation
- 13. protection from reprisal where complaint

- 14. redress for victim
 - 15. non admis of confession from torture
 - 16. preventive measures
-
- Individual communications: article 22
 - Protocol: Preventive visits by Sub Committee

- Complaints procedures by individuals, subject to State's declaration
- CAT committee
- State reports

- พระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปราม การทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕ **in force Feb 23**

- มาตรา ๕ ผู้ใดเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำด้วยประการใดให้ผู้อื่นเกิดความเจ็บปวดหรือ ความทุกข์ทรมานอย่างร้ายแรงแก่ร่างกายหรือจิตใจ เพื่อวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ (๑) ให้ได้มาซึ่งข้อมูลหรือคำรับสารภาพจากผู้ถูกกระทำหรือบุคคลที่สาม (๒) ลงโทษผู้ถูกกระทำเพราะเหตุอันเกิดจากการกระทำหรือสงสัยว่ากระทำของผู้นั้นหรือ บุคคลที่สาม (๓) ข่มขู่หรือขู่เชือดผู้ถูกกระทำหรือบุคคลที่สาม (๔) เลือกปฏิบัติไม่ว่ารูปแบบใด ผู้นั้นกระทำ ความผิดฐานกระทำทรมาน

- มาตรา ๗ ผู้ใดเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐควบคุมตัว หรือลักพาบุคคลใด โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ปฏิเสธว่ามีได้กระทำการดังกล่าว หรือปกปิดชะตากรรมหรือสถานที่ปรากฏตัวของบุคคลนั้นซึ่งส่งผลให้ บุคคลนั้นไม่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย ผู้นั้นกระทำความผิดฐานกระทำให้บุคคลสูญหาย การกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งให้ถือเป็นความผิดต่อเนื่องจนกว่าจะทราบชะตากรรม ของบุคคลนั้น

- มาตรา ๑๓ ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐขับไล่ ส่งกลับ หรือส่งบุคคล เป็นผู้ร้ายข้ามแดนไปยังอีกรัฐหนึ่ง หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าบุคคลนั้นจะไปตกอยู่ในอันตรายที่จะถูก กระทบทรมาน ถูกกระทำการที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือ ถูกกระทำให้สูญหาย

- มาตรา ๒๒ ในการควบคุมตัว เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบต้องบันทึกภาพและเสียง อย่างต่อเนื่องในขณะที่จับและควบคุมจนกระทั่งส่งตัวให้พนักงานสอบสวนหรือปล่อยตัวบุคคลดังกล่าวไป เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยที่ไม่สามารถกระทำได้ ก็ให้บันทึกเหตุนั้นเป็นหลักฐานไว้ในบันทึกการควบคุมตัว

- การควบคุมตัวตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบแจ้งพนักงานอัยการและนายอำเภอในท้องที่ที่มีการควบคุมตัวโดยทันที สำหรับในกรุงเทพมหานครให้แจ้งพนักงานอัยการและผู้อำนวยการสำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง หากผู้รับแจ้งเห็นว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการทรมาน การกระทำที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือการกระทำให้บุคคลสูญหาย ให้ผู้รับแจ้งดำเนินการตามมาตรา ๒๖ ต่อไป with details and recording: through to section 25.

- มาตรา ๓๐ อายุความสำหรับความผิดตามมาตรา ๗ มิให้เริ่มนับจนกว่าจะทราบชะตากรรม ของผู้ถูกระทำ ให้สูญหาย
- Constitutional court rejects decree to delay application of section 22 to 25 of the new law

CAT Committee Recommendations 2024(Dec)

- 9. definition: State party should also ensure that its legislation clearly provides criminal liability for any superior or commander who is, or should be, aware that a subordinate is carrying out or may carry out an act of torture but fails to take appropriate action to prevent the act, and that the law on amnesty and any legal exemptions to accountability for State officials do not apply to offences under the Act.

- 10, 11: Statute of limitations and Tak Bai incident..
- State party should ensure that the crimes of torture and enforced disappearance are not subject to any statute of limitations
- Note: CAT v 10 years' period.

- Re National Human Rights Commission:
- 13.consider restoring the mandate of the Commission to file lawsuits and provide opinions to the Constitutional Court and the Administrative Court, including as they relate to allegations of torture or ill-treatment.

- Monitoring of places of detention:
- 15.State party should: (a) Ensure that the National Human Rights Commission of Thailand is able to carry out independent, unhindered and unannounced inspections and monitoring visits to all places of deprivation of liberty

- 17. The State party should: (a) Ensure that all complaints of torture or ill-treatment are investigated in a prompt, effective and impartial manner by an independent mechanism and that there is no institutional or hierarchical relationship between the mechanism's investigators and the suspected perpetrators of such acts;

- 18. (b) Despite section 87 of the Criminal Procedure Code, which requires that detained individuals be arraigned within 48 hours of detention, there exist multiple legal frameworks, inter alia, under the Martial Law Act B.E. 2457 (1914), the Emergency Decree on Public Administration in Emergency Situations B.E. 2548 (2005) and the Narcotics Prevention and Suppression Act B.E. 2519 (1976)

- 19
- (c) Guarantee the right to be promptly presented before a judge, including by ensuring that its legislation sets a maximum overall limit of 48 hours for review of the legality of arrest and detention by a judge, without exception;

- (d) Guarantee the right to consult with a lawyer of a person's own choosing or, if needed, qualified, independent and free legal aid, and guarantee the confidentiality of private meetings, including prior to and during interrogation;
- And family access

- (f) Close all unofficial places of detention ...
- Place: persons who may be detained in such places, including persons suspected of national security-related offences or who may be detained for questioning under national security legislation, under court supervision

- 21. c) Review its laws and practices governing military discipline, including under the Military Discipline Act,
- (d) Ensure the jurisdiction of civilian courts over all cases related to offences under the Prevention and Suppression of Torture and Enforced Disappearance Act, including all cases of torture, ill-treatment and wrongful death involving military recruits.

Enforced disappearances

- 23. The State party should: (a) Ensure that the definition of enforced disappearance in its domestic legislation is fully in line with the International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance... Note: should cover situation where the official *impliedly denies* knowing

- 24: on excessive use of force:
- (c) Consider equipping law enforcement officers with body cameras when policing public assemblies

- 27. The State party should consider formalizing a moratorium on the death penalty and consider reviewing its legislation and policy to abolish it

- 29. The State party should adopt measures to ensure that all deaths in custody are investigated in a prompt and impartial manner by an independent body, including by means of forensic examinations, with due regard to the Minnesota Protocol on the Investigation of Potentially Unlawful Death, and, where appropriate, should prosecute those responsible

- Detention: 31
- (b) Ensure that untried prisoners are kept separate from convicted prisoners, as recommended in the Nelson Mandela Rules;
- (c) Ensure that the special needs of women deprived of their liberty, including pregnant and breastfeeding women, are met, taking into account the Nelson Mandela Rules and the Bangkok Rules;

- Immigration detention: Uyghurs and Rohingya:
33. The State party should: (a) Ensure that administrative detention is applied only as a last resort, when determined to be strictly necessary and proportionate in the light of an individual's circumstances,

- (b) Ensure that its legislation, including the Immigration Act B.E. 2522 (1979), conforms with international standards that prohibit criminal prosecution and indefinite detention for irregular entry

- non-refoulement: VN Montagnard case where court rejected claim
- 35. The State party should: (a) Ensure in law and in practice that no one may be expelled, returned or extradited to another State where there are substantial grounds for believing that he or she would be in danger of being subjected to torture

- 37. The State party should: (a) Ensure that its domestic legislation relating to gender-based and domestic violence conforms with international standards and consider giving effect to the Act on the Promotion of the Development and Protection of the Family Institution as an initial step in this regard;

- 39. The State party should prohibit the use of corporal punishment in all settings,

- 41. The State party should ensure that all human rights defenders are able to carry out their legitimate work in an enabling environment, free from threats, reprisals, violence or other forms of harassment.

- V impunity: 44.section 14 of Order No. 3/2558 and section 9 of Order No. 13/2559 of the Head of the National Council for Peace and Order, section 17 of the Emergency Decree on Public Administration in Emergency Situations, section 16 of the Martial Law Act and sections 17, 28 and 30 of the Corrections Act B.E. 2560 (2017) (arts. 2, 4, 12, 13 and 16).

- 45. The State party should review its legislation to ensure that all perpetrators of torture or ill-treatment are held accountable, including by repealing clauses that may serve to provide such perpetrators with criminal or civil immunity.

- 47:(b) Consider amending the Damages for the Injured Persons and Compensation and Expenses for the Accused in Criminal Cases Act to ensure that all victims of torture and ill-treatment, including enforced disappearance, are able to obtain reparation, and extend or remove deadlines for lodging compensation claims;

- Re 226/1 Criminal Procedure Code: confession
- 49. The State party should: (a) Revise its legislation to ensure that under no circumstances can any statements made as a result of torture be invoked as evidence, except against persons accused of committing torture, as evidence that the statement was made;

- Follow-up procedure 52. The Committee requests the State party to provide, by 22 November 2025, information on follow-up to the Committee's recommendations on the statute of limitations
- Next report 2028

สิทธิมนุษยชน และประเทศไทย :Cases: part II

ศาสตราจารย์กิติคุณ วิฑิต มันทาภรณ์

ศาสตราจารย์ชาน คณะนิติศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Practices: Case Enforcement

- Yakuza case: 1990s
- Is foreigner protected by Thai Constitution ?
- Not decided because he was extradited to Japan before the court judgement

Supreme Administrative Court 2550

- Case: อ.231/2550
- State Railways of Thailand blocked view of passenger by putting up billboard on railway window blocking the view
- Breach of human dignity and the defendant was ordered to take down the billboard...

- June 2018 case: Supreme Court:
- Coups not illegal as they are validated by the subsequent Constitutions: section 48 of Interim Constitution and section 279 of 20th Constitution.

Abortion case 2020

- 2020 Constitutional Court: case 4/2563
- Current abortion law - section 301 Criminal Law which criminalises the woman who has abortion (but not the man who caused the pregnancy) in breach of section 28 of Constitution (right to life and physical integrity)

- Now legal for first 20 weeks
- Also new exception concerning embryo/foetus with imperfection

Constitutional Court

- ผู้ร้อง: ศาลแขวงดุสิต
- เรื่อง: ประกาศ คสช. ฉบับที่ **29/2557** ให้นำบุคคลมารายงานตัวตามคำสั่ง คสช. และประกาศ คสช. ฉบับที่ **41/2557** เรื่องการกำหนดให้การฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเป็นความผิด ขัดกับรัฐธรรมนูญมาตรา **4, 26, 27** ววรรคหนึ่ง และ ววรรคสาม และมาตรา **29** ววรรคหนึ่ง หรือไม่?
- ข้อสังเกต: มีการโอนคดีจากศาลทหารไปยังศาลแขวงดุสิต

- ศาลวินิจฉัยว่า บทเฉพาะการของรัฐธรรมนูญ มาตรา 279 รับรองสถานะของประกาศและคำสั่งของ คสช. ที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้และกฎหมาย และมีผลบังคับโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญต่อไป การยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งดังกล่าวให้ทำเป็น พรบ. ...ประกาศ คสช. ทั้ง 2 ฉบับ จึงมีผลเป็นกฎหมายต่อไปแม้ คสช. จะสิ้นสภาพไปแล้ว และรัฐธรรมนูญมาตรา 210 วรรคหนึ่ง (1) บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายซึ่งรวมถึงประกาศของ คสช. ทั้ง 2 ฉบับด้วย....

- การตรากฎหมายเพื่อกำกั้สิทธิหรือเสรีภาพของประชาชน...จะต้องมีความเหมาะสม มีความจำเป็น และได้สัดส่วน หรือมีความสมดุลระหว่างประโยชน์สาธารณะ หรือประโยชน์ส่วนรวมที่จะได้รับกับสิทธิหรือเสรีภาพที่ประชาชนจะต้องสูญเสียไป

- **หมายเหตุ:** โทษของประกาศฉบับที่ **41/2557** คือ จำคุกสูงสุด **2** ปี และ/หรือปรับสูงสุด **40,000** บาท เมื่อเปรียบเทียบกับมาตรา **368** วรรคหนึ่ง ของ ป. อาญา โทษของการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงาน คือ จำคุกไม่เกิน **10** วัน หรือปรับได้ ไม่เกิน **5,000** บาท
- ถือว่าประกาศ คสช. ฉบับที่ **29** ซึ่งเชื่อมโยงกับฉบับที่ **41** ไม่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วนและขัดต่อหลักนิติธรรม จึงขัดกับมาตรา **26** ของรัฐธรรมนูญ

- นอกจากนี้ คำสั่ง คสช. ฉบับที่ **5/2557** ที่กำหนดให้บุคคลมารายงานตัว รวมถึงจำเลย โดยคำสั่งไม่ได้ระบุโทษทางอาญา แต่ในวันเดียวกัน คสช. ออก ประกาศในภายหลัง กล่าวคือ ฉบับที่ **21/2557** โดยกำหนดโทษสูงสุด จำคุก **2** ปี และ/หรือปรับสูงสุด **40,000** บาท จึงเป็นการกำหนดโทษทางอาญาให้มีผลย้อนหลังซึ่งขัดกับรัฐธรรมนูญมาตรา **29** วรรค **1**
- สรุป ศาลไม่ได้พิจารณาว่าขัดกับมาตรา **4** และ **27** ของรัฐธรรมนูญหรือไม่

Case 19/2564: re section 49 of the Constitution: 10 Nov 64.

- Re persons participating in various demands concerning the monarchy
- Plaintiff took case to the Constitutional Court on the basis of section 49 which allows direct access where the prosecutor does not proceed in a case concerning action to overturn constitutional monarchy

- Court found:
- Court had jurisdiction per section 49
- 3 defendants (who had made 10 demands) were in breach of section 49 (1): re overturn
- Ordered the three and related groups to stop as per section 49(2)

- Jurisdiction
- Intent
- reform or overthrow
- Is a coup d'etat in breach of Section 49 ?

Case 20/2564: re section 1448 – marriage. 17 Nov 64

- LGBTI wish to abrogate/reform section 1448 of Civil Code which limits marriage to man and woman
- Case came through the Juvenile and family court
- Is 1448 in breach of sections 25, 26, 27 of the Constitution

- Section 25: Thai people have rights and freedoms even if not stipulated in the Constitution but subject to limitations such as national security
- Section 26: limits on rights need to be comply with rule of law, proportionality, human dignity, necessity

- Section 27: v non discrimination ...including in relation to sex (“phet”)
- Court ruling: no breach (court not refer to sections 4 and 5 but refers to 25, 26, 27)
- Advises the authorities to have a appropriate law to recognize rights of persons with sexual/gender diversity

- Civil union law ?
- Reform of 1448 in Parliament ?
- Gender identity law ? Surrogacy ?
- Build upon gender/sex discrimination law ? Civil Code Reform: equal marriage from 23 Jan 25; minimum age 18 for all.

Constitutional Court: 10-13/2564. 7 July 2564

- “Wing Lai Lung” campaign in some provinces
- Organisers: must comply with notification condition of Public Assembly Act ? Need to notify at least 24 hours before (to police)

- Law not unconstitutional and no breach of section 26 of Constitution (Rule of Law, necessity, proportionality and human dignity)
- No breach of sections 34 and 44 (expression and assembly) which allow exceptions such as national security and public health)

- Cited Juridical Council as stating the ICCPR allows limits based on national security and public health...

2565 case: Emergency decree conflicts section 26 of Constitution ?

- Judgement 6/2565. 1 June 65. re section 9(2) and 11(6)
- Order under section 9(2) not to assemble
- Measures where terror: section 11(6)
- No conflict with section 26

Constitutional Court case on the anti-torture law (7/2566 - 13/06/2566)

- Decree to delay application of various sections of anti-torture law (in force from Feb 2023) not valid
- Relevant: sections 22 to 25 re procedure compelling all law enforcers who arrest people to videotape proceedings till hand over to other relevant authorities

- Decree to delay application of those provisions to end of Sep 23.

Court judgement: 8 v 1.

- Decree should be used sparingly e.g. for national security
- Refer to Torture Convention and Convention on Enforced Disappearances: Thai law to apply those Conventions
- Decree fails to comply with section 172(1) re conditions for decree and thus no effect per section 173(3)

Computer crimes act in breach of Thai Constitution ? Constitutional Court - 29 November 2023: 20/2566

- พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐
Law in breach of section 26 and 34 of the Constitution ?
- Section 26: limitation subject to rule of law, human dignity, necessity and proportionality
- 34: right to freedom of expression

- มาตรา ๓๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันสุขภาพของ ประชาชน..

- ..เสรีภาพทางวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง แต่การใช้เสรีภาพนั้นต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของ ปวงชนชาวไทยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และต้องเคารพและไม่ปิดกั้นความเห็นต่างของบุคคลอื่น

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ amended in 2560

- **มาตรา ๑๔** ผู้ใดกระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
 - (๑) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน
 - (๒) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศหรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน

- (๓) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา
- (๔) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ ที่มีลักษณะอันลามกและข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้
- (๕) เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔)

- (en) covers section 112 of the Criminal Code

- Court added: section 14(3) not absolute because
- Subject to:
- Innocent till proven guilty till final appeal
- Proportionality principle
- Rule of law and human dignity

- Court judgement: Computer Crimes Act sections 14 (1), (2), (3) - no breach of the Constitution (sections 26 and 34(1)).

2024 case on section 112 and Move Forward party

- ศาลรัฐธรรมนูญ: คำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๖๗
- คำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๖๗ (วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๗)

- ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ ว่า การกระทำของนายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ หัวหน้าพรรคก้าวไกล (ผู้ถูกร้องที่ ๑) และพรรคก้าวไกล (ผู้ถูกร้องที่ ๒) ที่เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเกี่ยวกับ ความผิดฐานหมิ่นประมาท) เพื่อยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ และใช้เป็นนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้ง โดยยังคงดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

- ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ ว่า การกระทำของนายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ หัวหน้าพรรคก้าวไกล (ผู้ถูกร้องที่ ๑) และพรรคก้าวไกล (ผู้ถูกร้องที่ ๒) ที่เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเกี่ยวกับ ความผิดฐานหมิ่นประมาท) เพื่อยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ และใช้เป็นนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้ง โดยยังคงดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

- เพื่อยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ และใช้เป็นนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้ง โดยยังคงดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง หรือไม่

- ศาลรัฐธรรมนูญโดยมติเอกฉันท์ วินิจฉัยว่า การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองเป็น การใช้สิทธิ หรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง และสั่ง การให้ผู้ถูกร้องทั้งสองเลิกการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่นเพื่อให้มีการยกเลิกประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา ๑๑๒

อีกทั้งไม่ให้ มีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ด้วยวิธีการซึ่งไม่ใช่ กระบวนการทางนิติบัญญัติโดยชอบ ที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคตด้วย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคสอง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณา ของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๔

NB: note for analysis:

Constitutional Court cited ICCPR art 19 and the exceptions of national security...

- Article 19 ICCPR:
- ข้อ ๑๙ ๑. บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะมีความคิดเห็นโดยปราศจากการแทรกแซง
- ๒. บุคคลทุกคนมีสิทธิในเสรีภาพแห่งการแสดงออก
- ๓. limitations...(ก) การเคารพในสิทธิหรือชื่อเสียงของบุคคลอื่น (ข) การรักษาความมั่นคงของชาติหรือความสงบเรียบร้อย หรือการสาธารณสุข หรือศีลธรรมของประชาชน

Constitutional Court did not cite advice of the Human Rights Committee to Thailand on the need to review the application of the relevant criminal law provisions, bearing in mind the General Comment no.34 of the Committee

Nor did the Court apply the three part test to the claim of national security: legality, necessity/proportionality, legitimacy

Exceptions to human rights must fulfil 3 part test

- ความชอบด้วยกฎหมาย (Legality)
- ความจำเป็น/ความได้สัดส่วน (Necessity/Proportionality)
- ความชอบธรรม (Legitimacy)
- Non-discrimination and universal standards...

สรุปคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๐/๒๕๖๗ วันที่ ๗ เดือน สิงหาคม
พุทธศักราช ๒๕๖๗ เรื่อง คณะกรรมการการเลือกตั้งขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ
พิจารณาวินิจฉัยเพื่อมีคำสั่งยุบพรรคก้าวไกล

- “ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุสมควรยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) หรือไม่ พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ จะไม่มีข้อความบัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีอำนาจสั่งยุบพรรคการเมือง

- แต่เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) บัญญัติให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง ที่กระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือกระทำการ อันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยและสั่งยุบพรรคการเมืองได้ ..

- ประเด็นที่สอง คณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องจะถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคสอง หรือไม่ เพียงใด พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคสอง บัญญัติในลักษณะเป็นบทบังคับ เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) และวรรคสอง ชอบที่ศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำสั่งให้เพิกถอน สิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ดำรงตำแหน่งดังกล่าวอยู่ในระหว่างวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๗

- ประเด็นที่สาม ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องที่ถูกยุบ และถูกเพิกถอน สิทธิสมัครรับเลือกตั้งจะไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้องถูกยุบ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๔ วรรคสอง หรือไม่

- พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๔ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยผลของการฝ่าฝืนกฎหมาย มิได้ให้อำนาจ แก่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น จึงต้องให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง ที่ดำรงตำแหน่งดังกล่าวอยู่ในระหว่างวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๗ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีการกระทำอันเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องและถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้ง - ๔ - พรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๙๔ วรรคสอง

- ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคก้าวไกล (ผู้ถูกร้อง) เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการ บริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ดำรงตำแหน่งระหว่างวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๗ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีการกระทำความผิดเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง มีกำหนดเวลาสิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง และห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องในช่วง เวลาดังกล่าวไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วม ในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง”

Social case: 2024: gender

- สรุปคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๓/๒๕๖๗ วันที่ ๑๘ เดือน มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๗ เรื่อง ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอเรื่องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๑ (๑) ว่า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๒๓ วรรคสอง มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม หรือไม่

- “ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๒๓ วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า “สามีจะเรียกค่าทดแทนจากผู้ซึ่งล่วงเกินภริยา ไปในทำนองชู้สาวก็ได้ และภริยาจะเรียกค่าทดแทนจากหญิงอื่นที่แสดงตนโดยเปิดเผยเพื่อแสดงว่าตนมีความสัมพันธ์กับสามีในทำนองชู้สาวก็ได้” เป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิในการเรียกค่าทดแทนของชาย และหญิงแตกต่างกัน เนื่องจากสามีสามารถเรียกค่าทดแทนจากผู้ซึ่งล่วงเกินภริยาของตนซึ่งเป็นเพศใดก็ได้ และแสดงตนโดยเปิดเผยหรือไม่ก็ได้ แต่ในกรณีที่ภริยาเรียกค่าทดแทนจากผู้ซึ่งล่วงเกินสามีของตน ต้องเป็นเพศหญิงเท่านั้น และต้องแสดงตนโดยเปิดเผยว่ามีความสัมพันธ์กับสามีของตนในทำนองชู้สาว เป็นการปฏิบัติต่อสามีและภริยาอย่างไม่เสมอกันในกฎหมาย เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ขัดต่อ หลักความเสมอภาค ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม

- ๔. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๒๓ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม”

Social case - disability

- คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๘ - ๑๙/๒๕๖๗ ศาลแรงงานกลาง ผู้ร้อง - ผู้ถูก
ร้อง รธน. มาตรา ๒๖ และมาตรา ๔๐ พ.ร.บ. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต
คนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๕

- “พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ เป็นบทบัญญัติ ที่ให้หน่วยงานของรัฐ และ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการต้องรับคนพิการเข้าทำงาน มาตรา ๓๔ เป็นบทบัญญัติที่ให้ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่มีได้รับคนพิการเข้าทำงานตามจำนวนที่กำหนด ต้อง ส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

- และมาตรา ๓๕ เป็นบทบัญญัติที่ให้หน่วยงาน ของรัฐไม่ประสงค์จะรับคนพิการเข้าทำงาน หรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ประสงค์จะรับคนพิการ เข้าทำงานและไม่ประสงค์จะส่งเงินเข้ากองทุน อาจให้สัมปทาน หรือให้การช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแล คนพิการแทนก็ได้
- บทบัญญัติมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง เป็นการบัญญัติขึ้นเพื่อให้คนพิการ มีโอกาสทำงานได้อย่างเต็มที่หรือดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัด สิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบ ต่อ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปกับหน่วยงานของรัฐและนายจ้างหรือ เจ้าของสถานประกอบการ อย่างเท่าเทียมกัน ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ “

Wisdom shared....

- กรณีที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ง่ายกว่ากรณีที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางการเมือง **Easier to deal with economic, social and cultural cases than political cases (civil and political rights)**
- Recent court cases are more on section 26, 27 than 4 of Constitution on human dignity

- ความสัมพันธ์เชิงอำนาจและโครงสร้าง Power relations and structure.....

Tools: Implementation

- กฎหมาย
- นโยบาย / แผนงาน
- กิจกรรม
- การปฏิบัติ
- กลไก และบุคลากร

- ทรัพยากร
- ข้อมูล และการตรวจตรา
- การศึกษา และการเสริมสร้างสมรรถภาพ
- เยียวยา **and accountability**
- การมีส่วนร่วม การร่วมมือ และการสร้างเครือข่าย **Space for reform**

ขอบคุณมาก
ครับ!!!